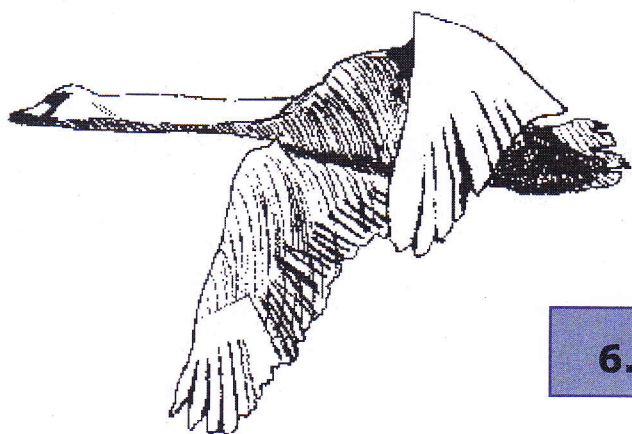


# KOLINDSUND AVIS



6. ÅRGANG NR. 2 - NOVEMBER 2008

## INDHOLD:

- "Det tabte land." Ny bog om "landvindingsarbejdet" i Danmark i 50'erne og 60'erne. Side 3
- Hvor kommer søbreden til at gå? Kort side 4-5
- Vinter ved Kolindsund 2028. Side 8

## Kirstine Bille:

**- Der er ingen grund til at grave grøfterne dybere!**

*Af Mårten Breum*



Spørgsmålet om Kolindsund som sø er nu på Djurslands-kommunernes borde. Et udvalg af embedsmænd vil undersøge, hvad vi vil få ud af de forskellige muligheder, der er for at udnytte sundet. Men der er tid nok, mener Kirstine Bille, som er plan- og kulturudvalgsformand i Syddjurs.

Læs mere side 2

*Kirstine Bille (SF) -  
formand for Syddjurs kommunes planudvalg*

Fortsat fra forsiden:

**“Der er ingen grund til at grave grøfterne dybere...”**

Kirstine Bille, Balle, blev sammen med den nyligt afdøde Bo Fibiger valgt som SF's byrådsmedlem i Syddjurs byråd ved sidste kommunalvalg. Hun var med i den konstituering, der sammen med de Radikale bragte Vilfred Friberg Hansen til borgmesterkæden i Syddjurs.

Samtidig viste det sig, at der i Syddjurs byråd var et stort flertal for tanken om naturgenopretning af Kolindsund. Da det imidlertid ligger i begge Djurslandskommuner, blev kampen sat i Norddjurs, hvor bl.a. Claus Wistoft fra Venstre sad stærkt som repræsentant for sundbønderne.

**Kirstine Bille, som har været formand for Plan- og Kulturudvalget i Syddjurs i den byrådsperiode, som rinder ud i 2009, gør her over for Kolindsund Avis status over, hvor langt arbejdet med at udrede Kolindsunds fremtid er nået.**

- Vi har fået nedsat den her arbejdsgruppe. Den består af udviklingsfolk fra nord- og syddjurs kommuner. Det vil sige embedsmænd, som har planområdet som deres speciale. Og de har fået den opgave at beskrive hvilke potentialer, der er i de tre muligheder:

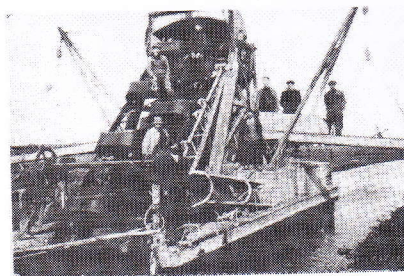
1. Ikke at forandre ved brugen af Kolindsund.
2. At skabe småsøer i sundet.
3. At gendanne sundet som en stor sø.

De har principielt frem til nytår 2008/09 til at lave beskrivelserne - hvis de kan nå det! - Men kommuneplanerne i de to kommuner skal ligge klar før kommunalvalget. Så det er den sidste deadline for arbejdsgruppen, siger Kirstine Bille.

- De skal tegne et billede af, hvordan de forskellige scenarier tager sig ud - og hvilke muligheder, det skaber for Djursland. Det er ikke meningen, at de skal gå ind i detailplanlægning af f.eks. finansieringen af de forskellige scenarier - eller en egentlig køreplan. Det er meningen, at de skal give os mulighed for at vælge, siger Kirstine Bille, der på mit spørgsmål om tidshorisonten for en eventuel gendannelse af Kolindsund siger, at hun forestiller sig, at det kan ske inden for 15 år. - Det er den køreplan, jeg har inde i hovedet, men der er jo så meget, der skal på plads. Det næste kommunalvalg kommer til at betyde meget.

**Kommunalvalget i 2009 giver nye muligheder**

- Der er to sorte heste i løbet om både kommunernes



En af de muddermaskiner, der i sin tid gravede grøfterne og kanalerne i Kolindsund.

Måske skal andre maskiner om føje år i gang med at fjerne dæmningerne, så søen bliver tilgængelig fra landsiden..

fremtid og Kolindsunds fremtid til kommunalvalget i 2009, siger hun.

- Der er Claus Wistoft, som går efter at blive venstreborgmester i Syddjurs. Han har jo stået for modstand mod naturgenopretning af sundet. Men han skal kunne tælle til 14 for at blive borgmester - og for at have flertal for sine forslag. Så jeg tror ikke, at Syddjurs vil blive præget af modstand mod naturgenopretning. - Den anden sorte hest er Jan Petersen fra Socialdemokraterne i Norddjurs, som formentlig har en reel chance for at få et flertal for sit borgmestercandidatur i kommunen. Han er tilhænger af naturgenopretning af Kolindsund. Og hvis der er et flertal bag ham, vil det se lysere ud for søtilhængerne - så vil begge kommuner ønske søen...

**Ikke kommunalt projekt**

- Der er to ting, jeg gerne vil holde meget fast i, siger Kirstine Bille i telefonen fra sit hus i Balle. - Det ene er, at genopretning af Kolindsund ikke er et kommunalt projekt. - Det starter på Djursland med et ønske om noget sådant. Men rent økonomisk har Djurslandskommunerne ikke kinamands chance for at betale en genopretning. - Der skal der andre kræfter i spil. Både statslige midler og måske egnsudviklingsmidler fra EU.

- Der er tegn i sol og måne, på at Folketinget nu vil begynde at interessere sig for sagen. SF's to folketingsmedlemmer, Ida Auken (som er miljøordfører - red.) og Jonas Dahl, som er valgt i Østjyllands storkreds, har besluttet sig for at tage hul på Kolindsunds genopretning gennem et beslutningsforslag.

- Der er flere og flere gode kræfter, der ser mulighederne i mere natur på Djursland. - Men jeg vil pointere, at vi skal tage den tid, det kommer til at tage. Og gøre rigtigt meget for at alle synspunkter kommer frem. For der er ingen grund til, at nogle skulle føle sig bestjålet. Tværtimod er det en kæmpe gave, vi gerne vil give til djurslændingene.

- Så som jeg siger: Der er ingen grund til at grave grøfterne dybere - hverken på den ene eller den anden måde! slutter Kirstine Bille af. Hun får en travl tid i det næste år som SF-Syddjurs' kandidat til borgmesterposten i kommunen.

# Det tabte land

En bog af Kjeld Hansen, journalist og forfatter



Ingen epoke i det danske landskabs historie tåler sammenligning med årene fra 1940 til 1970. Aldrig nogensinde tidligere er Danmarks kultur og natur blevet udsat for så ekstreme forandringer på så kort tid. I 30 år regerede Statens Landvindingsudvalg og Hedeselskabet over alt i det danske landskab, med stort set uindskrænket magt, massive statstilskud og udenfor enhver rimelig demokratisk kontrol.

Aldrig er så mange vandløb gravet op, rettet ud eller lagt ned i betonrør, så mange moser tilintetgjort, så mange enge drænet, så mange overdrev pløjet om og så mange vandhuller og søer udtørret og kultiveret. Stort set samtlige gamle inddæmninger og udtørninger som f.eks. Kolindsund blev moderniseret og indrettet til monokultur. Aldrig nogensinde er der over så kort en periode gjort større indhug i vor fælles kulturarv. Hvad der skulle have været en to-årig kriseforanstaltning med millionstøtte til landvinding, udelukkende for at modvirke arbejdsløshed som følge af den tyske besættelse, blev målrettet og uimodsagt håndhævet som en rettighed for landbruget i mere end 30 år. Og med forarmelsen af naturen forsvandt dyrene, fuglene, fiskene, insekterne og planterne. For nogle få velhavende jordejere gav denne udstrakte landvindingsperiode en betydelig økonomisk gevinst. For danskernes natur fik den fatale følger. En eneste generation lagde

øde, hvad snese af generationer næppe vil kunne bringe på fode igen.

”Kvaliteten af Danmarks natur og biodiversitet har ikke tidligere været så ringe”. Sådan lød konklusionen i 2001 på den officielle redegørelse for naturens tilstand fra det såkaldte Wilhjelm-udvalg. Det var rene ord for pengene. Hvad denne glimrende rapport dog ikke formåede eller veg tilbage fra at gøre, var at placere ansvaret. Det er denne udfordring, jeg har forsøgt at besvare i min bog ”Det tabte land”. Hvad skete der, hvornår fandt det sted, hvem stod bag, hvad kostede det – og kunne det betale sig?

Her er en lille forsmag på nogle af svarene:

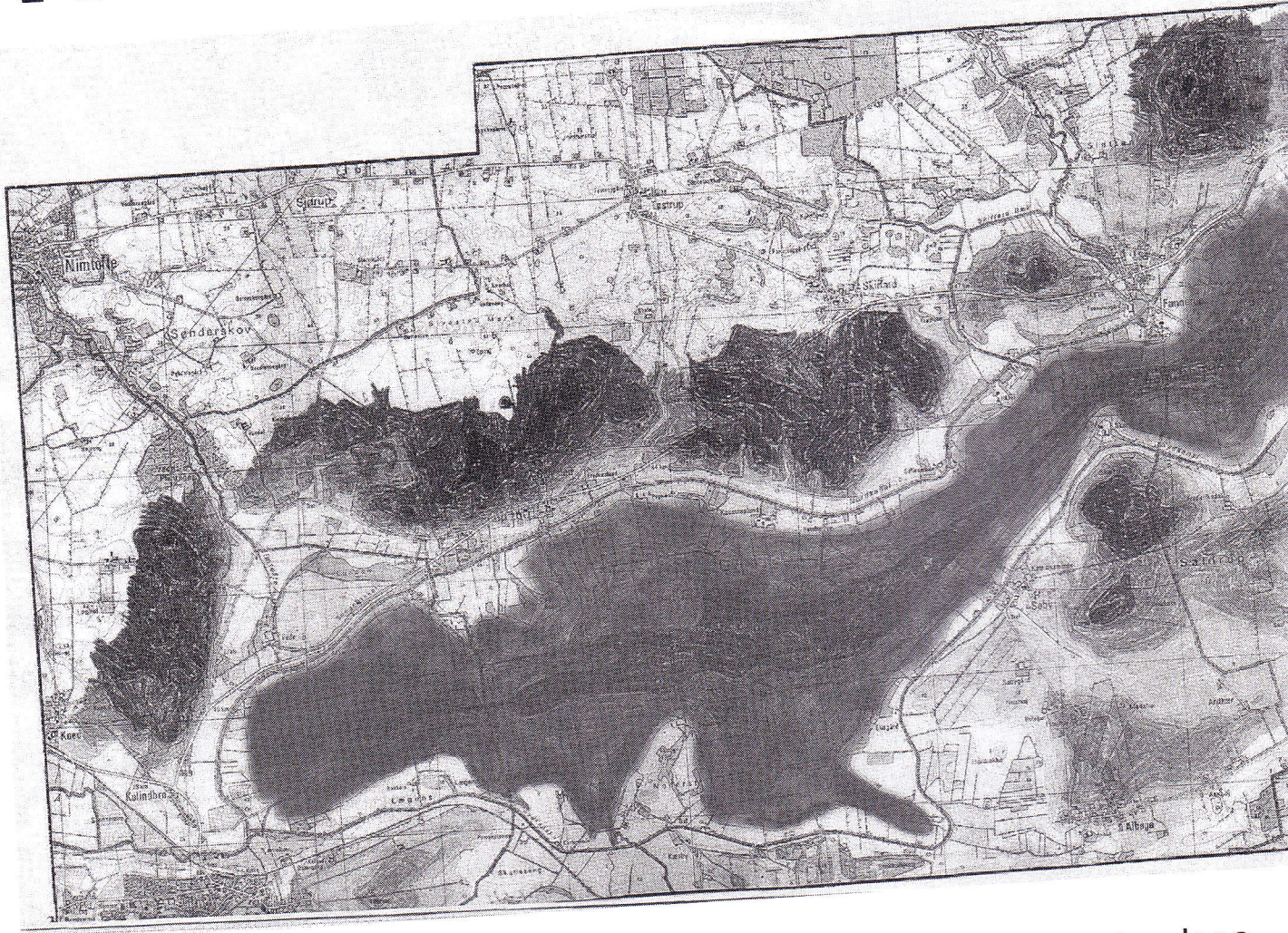
Stort set alt, hvad vi i dag kæmper med af miljøgæld ude i det danske landskab, kan føres tilbage til denne epoke. På grund af mændene i Statens Landvindingsudvalg og i den private forening Det Danske Hedeselskab må vi i dag afsætte milliarder af kroner til naturgenopretning, vandmiljøplaner, naturplaner, vandrammedirektiv og biodiversitetskonvention. Synder fra en fjern fortid er det altså ikke, der afbetales på. Hovedstolen i nutidens miljøgæld blev stiftet i de 30 år, hvor landvindingssagens proselytter herskede over landskabet. Det afslører arkiverne fra Statens Landvindingsudvalg, og de placerer ansvaret. Det står også klart, at tabet af naturværdier ikke blot var den uundgåelige omkostning ved at udvikle et moderne velfærdssamfund. Forarmelsen af landskabet og de medfølgende miljøproblemer blev langt mere omfattende, end hvad der kan begrundes med en samfundsmæssig nødvendig gældstiftelse. Rent faktisk har det aldrig været muligt, hverken for Landbrugsministeriet eller Hedeselskabet eller nogen anden, at dokumentere en samfundsmæssig værdi af de 2336 projekter, som Statens Landvindingsudvalg oprettede journalnumre på.

Nogle landbrugshistorikere har hævdet, at det ikke kunne være anderledes. Det var en tid, hvor nyttesynet herskede over alt andet, så derfor vidste man ikke bedre. Mere jord var et indiskutabelt gode. Dermed skulle alle negative skadevirkninger være forklaret og forsvaret, og i øvrigt var der enighed i samfundet om landvindingen, påstås det. Den analyse er imidlertid langt fra at være korrekt. Lige fra første færd var der protest og faglige indsigelser mod de mange urentable projekter. Imidlertid nyttede protesterne stort set aldrig. Sådan gik det f.eks. ved udtørringen af Vest Stadil Fjord i 1950'erne, hvor Statens Landvindingsudvalg udmærket godt vidste, at resultatet ville blive noget nær værdiløs sandjord. De, der havde magten over statens tilskudsmillioner, valgte imidlertid at se stort på denne viden. De havde en anden dagsorden end den rationelle, også selvom det ville koste samfundet millioner af kroner. De ville have mere jord. For enhver pris.

Læs mere på forfatterens hjemmeside [www.baeredygtighed.dk](http://www.baeredygtighed.dk)

Det tabte land er på 852 sider og rigt illustreret, bl.a. med mange fotos fra Hedeselskabets arkiv. Udgivet 30. april 2008 på Gads Forlag. Pris: 399 kr.

# Hvor vil søbredden gå



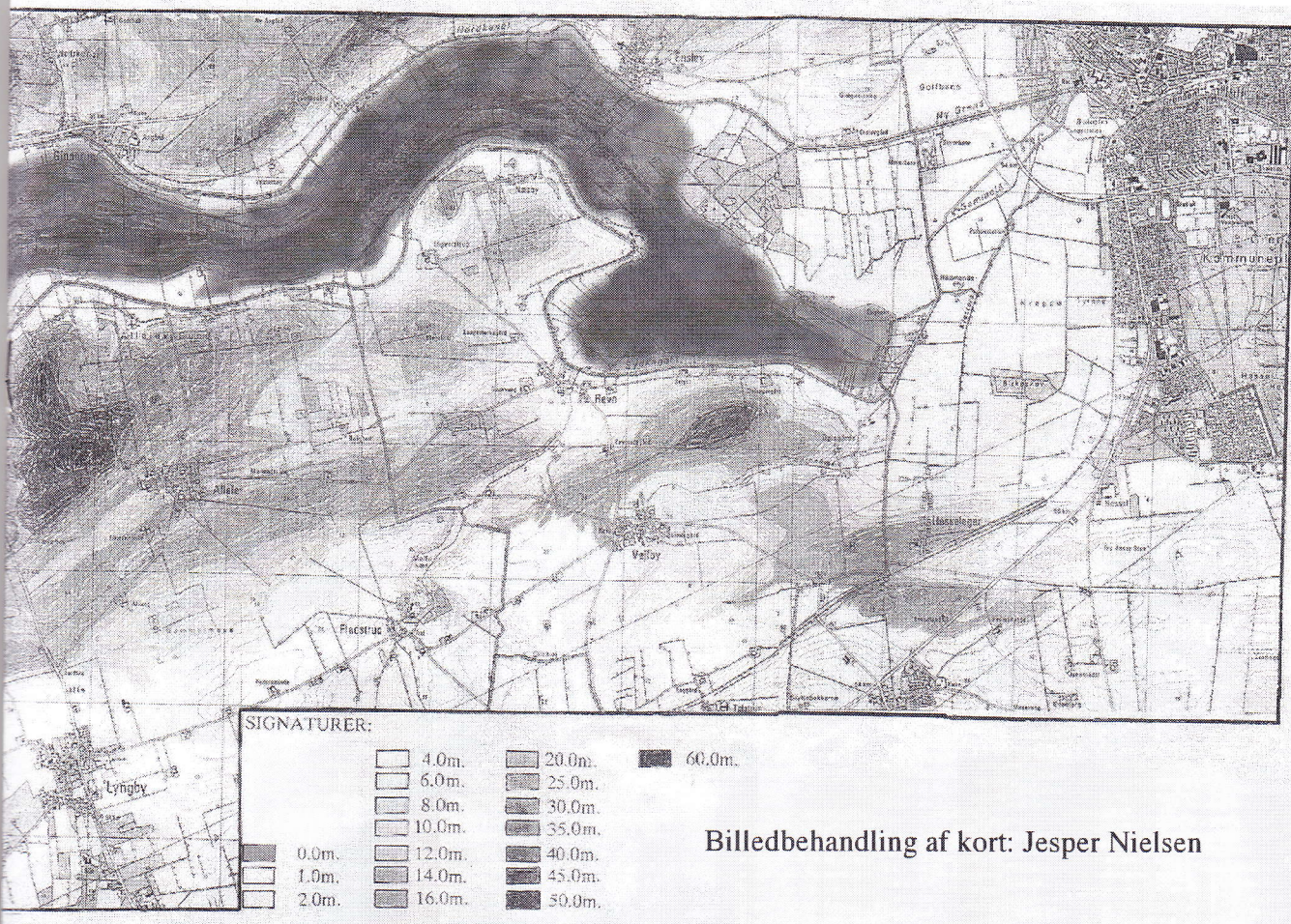
Hvordan vil Kolindsund tage sig ud fra luften, når pumperne standses og søen gendannes? Dette spørgsmål har mange i tidens løb stillet sig selv, og det er da også det spørgsmål vi oftest får stillet, når vi snakker med folk om Kolindsund.

Kolindsund vil fremstå som en mere end 20 km<sup>2</sup> sø beliggende indenfor Kolindsunds landkanaler. Den vil have et vest-øst forløb fra Kolind i vest til Kattegat i øst og blive Jyllands største sø, men dog kun Danmarks næststørste sø.

Næs og odder vil rage langt ud i vandet, hvor rørskoven vil blive den dominerende strandbred. Hovedparten af de oprindelige sundgårde kan blive liggende sammen med en række randbebyggelser indenfor digerne, forudsat man sikrer dem med lave sommerdiger. Sundgårdene vil få en unik placering direkte på stranden med udsigter bedre end alle andre steder.

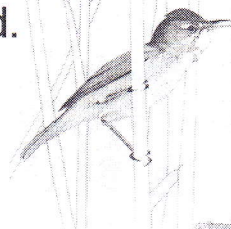


## Af bestyrelsen for Kolindsunds Venner



Kolindsund er på godt og ondt et kulturlandskab. Den dag, man beslutter sig for at genskabe søen, vil man også skulle beslutte sig for dens brug. Om og hvor der skal etableres badestrande, bådebroer, havne, broer og veje, og om nære arealers fremtidige udseende. Der vil være spørgsmål om naturstier, pile- og elleskov, mængden af bebyggelser ned til vandet o.s.v. Man kan også let forestille sig småøer etableret i rolige vige til hættemågekolonier.

Kortet ovenfor er en gentegning af søen indenfor landkanalerne, som på deres side ikke følger vandkanten. Endelig kan man, når man genskaber søen, langt hen ad vejen bestemme vandstanden. Hvis man lader den være på højde med vandniveauet i de nuværende kanaler vil man få den maksimale vandstand.



**Vi støtter også naturen!**



Niels Peter Rasmussen  
Statsaut. ejendomsmægler MDE  
Søndergade 8 • 8560 Kolind  
Tlf: 86392888  
Mail: post@kolind.estate-maeglerne.dk

HabitatVision

Konsulenter indenfor naturområdet

**Erik Aude**  
Chefkonsulent, Ph.d.

HabitatVision Vest  
Askedalsvej 3  
8410 Rønde  
Danmark

Mobil +45 2871 5739  
Tlf. +45 8637 0227  
eau@habitatvision.dk

www.habitatvision.dk

**Zoneterapi & massage**  
v/ Thøger Pauli [www.123zone.dk](http://www.123zone.dk)

Tlf. 8637 9585  
Mobil 2633 4407



Registreret  
Alternativ Behandler



**RYOMGÅRD**

Vestergade 108  
8550 Ryomgård  
Tlf: 87 74 12 34

[www.vorupgruppen.dk](http://www.vorupgruppen.dk) - [ryomgaard@vorupgruppen.dk](mailto:ryomgaard@vorupgruppen.dk)

**TØMMERHANDEL OG BYGGECENTER**

**SUPER SPAR KOLIND**  
v/ Heine Clausen  
Mejerivej 1, 8560 Kolind

**2tal**

**Midtdjurs Radio & TV**  
Bredgade 4, 8560 Kolind  
Telf. 86 39 11 75

**Kolind Bageri**

Bredgade 18  
Kolind

**86 39 10 24**  
Telefax 86 39 28 01



[www.frodonifinger.dk](http://www.frodonifinger.dk)

Fotograf Jesper Nielsen

Lærkevej 2  
8550 Ryomgård  
Telefon: 86 39 43 18  
Mobil: 31 61 97 33  
E-mail: jni@tdcadsl.dk

Læsning af alle størrelsesoplysninger  
Indbefindes i fotograf



**DIGITEAM**

Hjemmesider · Foto · Layout · Tryksager · Grafisk design

Tronholmvej 5 · Thorsager · 8410 Rønde  
Mobil: 2082 1734 & 2071 0123

E-mail: [gc@digiteam.dk](mailto:gc@digiteam.dk) · [www.digiteam.dk](http://www.digiteam.dk)



Bredgade 7 • 8560 Kolind  
[www.kashmirstrik.dk](http://www.kashmirstrik.dk) • Tlf: 8639 8830

**[www.kolindsundsvener.dk](http://www.kolindsundsvener.dk)**  
**- FORENINGENS HJEMMESIDE**

# Pognæs set fra søens vand



Takket være den moderne teknik, kan vi her se hvor flot der vil blive ved Pognæs.  
Fotomanipulation: Jesper Nielsen

---

**Indmeldelsesblanket**

**5,50**

**Kolindsunds Venner  
Thorsagervej 40  
Skarresø Mark  
8410 Rønne**

# Vinter ved sundet 2028

Novembers himmel ligger grå og stor over Kolind by. Det er tåget ude over sundet. Snart vil sangsvanerne indfinde sig igen og fylde luften med deres smukke sang. Vi på land gemmer os i husene, hvor fjernvarmen holder os varme og de gule lys fra lamperne kastes ud på gaderne. Snart er det jul. Men det er godt at bruge den korte dag til at gå en tur ved sundet...

Det har været en god sommer ved Kolindsund i år. Meget sol og badevejr. Badestrandene ved Kolind og Sivested har været velbesøgte. Og efter de første års algevækst, da naturen skulle finde sig til rette, har dette års badevand været - om ikke klart - så godt nok. Den store skandale i sommers var, da turbåden fra En-slev til Kolind gik på grund ved Lægens. For de fugleinteresserede kan nævnes, at fiskeørnepar-ret, der yngede i Nimtofte skov også i år har ynglet ved sundet. Nu er det snart ved den tid, hvor vores faste vintergæst, havørnen, kommer til Kolindsund og kan ses sejle majestætisk over vandet. I sommertiden, da hylden blomstrede, kunne vi høre rørdrummens underlige lyde i rørskovene ved Kærby og Revn. Isfluglene fra kanalerne er flyttet op i åløbene. Det samme er odderne. Nogle snakker nu om, at der skulle sættes bævere ud i sundet!

Snart kommer vildgæssene også. De holder om vinteren til på de holme, som blev bygget til hæt-temågerens kolonier. Mågerne har fået sig et paradis i Kolindsund - de er ellers i tilbagegang i det meste af Danmark.

Sidste vinter var der ikke frost. Klimaforandringen slår mere og mere igennem. Men året før var nogle ude på isen i januar og fiske aborrer. De er ved at nå en god størrelse. En dejlig spisefisk. Der er flere og flere, der er begyndt at fiske i sundet, nu da bestanden har fundet sit leje. Der er ikke mange ål. Men masser af aborrer og gedder. Vi snakker om, at der skulle sættes karper og maller ud. Men mange mener, at de roder for meget op i bunden.

I det hele taget er livet ved Kolindsund præget af, at man bruger søen. Ikke kun husejerne har glæde af den - deres huspriser for udsigtsgrunde steg med 100% da der kom vand. Masser af folk vandrer på naturstien rundt om sundet og overnatter i shelters eller på de to campingpladser, som er opstået ved Albøge og Fannerup. Og diskussionen går stadig. Skal der bygges havn i Ginnerup? - Eller skal fritidsfiskerne fortsat have deres både liggende i havnen i Fannerup. Der er nok at tage fat på - når foråret kommer....

Mårten Breum - 70 år



Sæt kryds

Ja, jeg er tilhænger af gendannelse af Kolindsund som sø, og vil gerne være medlem af foreningen "Kolindsunds Venner"

Det koster 100 kr. om året. Beløbet kan indsættes på giro 16825867 (husk navn og adresse) eller du kan indsende denne talon til foreningen.

NAVN:

---

ADRESSE:

---

POSTNUMMER/BY:

---

E-MAIL/TELEFON

---

UNDERSKRIFT OG DATO:

---



**Udgives af foreningen  
Kolindsunds Venner**

- En partipolitisk uafhængig interesseforening for gendannelse af Kolindsund.

Adresse:

Thorsagervej 40,  
Skarresø Mark,  
8410 Rønne.

Formand og ansvarshavende: Jesper

Nielsen, Tlf: 8639 4318

E-mail: jni@tdcadsl.dk

Besøg hjemmesiden:

**kolindsundsvenner.dk**